

XX

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICO - PRACTICA
DE
S T E R I L I T A T E
VTRIVSQVE SEXVS,
EIVSQVE CAVSSIS,
SIGNIS ET CVRATIONE,

QVAM
DIVINI NVMINIS AVSPICIIIS
IVSSV ET AVCTORITATE
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
IN ACADEMIA REGIA FRIDERICIANA
SPECIMINIS LOCO
PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE IMPETRANDIS
D. XXII. MAII MDCCLVIII.

ERVDITORVM CENSVRAE EXHIBVIT

AVCTOR
IOSEPHVS DE LEMOS, IVNIOR,
HAMBVRGENSIS,
GENTE IVDAEVVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
EX TYPOGRAPHIA VESTERIANA.

DISSERTATIO IN MEDICINA PRACTICA

BY

STERLITAE

UTRIVSQUE SEXUS

HYPOCRISIS

SIGNIS ET CURATIONE

AVAM

DIVINI NUMINI SACRIFICIIS

ISSV ET AUCTORITATE

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

IN ACADEMIA REGIA FRIDERICIANA

SPECIMINIS LOCO

PRO GRADU DOCTORIS

ZVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS

DOCTORALIBVS SIVE IMPERIALIBVS

D. XCVI. MAII. MDCCCLXII.

FRIDERICVS CENSURAE EXHIBUIT

AUCTOR

JOSEPHVS BELLESTOS, PRAXIS

HAEREDIBVS

CVLTI P. 1762

JACOB ALDENDORF, PRAXIS
EXT. 1760. ANNA WETTERMAN

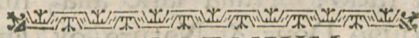

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

STERILITATE
VTRIVSQVE SEXVS, EIVSQVE
CAVSSIS,

SIGNIS ET CVRATIONE.

PROOEMIUM.

Prudentiam, Virtutem, & Sanitatem praeclarissima esse, quae mortalibus a natura concessa sunt, dona, neminem existimo fore

A 2

qui

PROOEMIUM.

qui dubitet; ad ultimum vero adspirare, nisi duo iam priora possideas, idem est, ac Aethiopem lavare velle. Nulla enim sine prudentia Virtus, nullaque sine Virtute sanitas. Quis quaeso unquam hominem vidit Aristippi gregem sequentem, omnibusque sensuum deliciis immersum atque oppressum, qui vitam vixerit satis longam, eandemque cum perfecta valetudine feros in annos decrepitamque protraxerit senectutem? Quae vero subest ratio? Nulla sane alia, nisi quod illis, quae Deus & Natura ex largissimo sinu suppeditavit, bonae valetudinis praefidiis non rite, non debite, neque congrue, nec iusto tempore utamur, ex quo dein morborum omnium fons & origo merito erit deducenda. Quum igitur mirum in modum a clementi natura minerale regnum indies multiplicetur,

PROOEMIUM.

tur, pariterque etiam vegetabile & animale innumera fere & multiplicia adminicula pro conseruatione & restitutione humanae sanitatis nobis largiantur; vti- que idcirco nos, tanquam homines iudicio & ingenio ab omnipotente Deo instructi, prudentem illorum rationem habere, simulque curare debemus, ne hominum genus nimium quantum diminuat- ur; & quoniam non solum ex haeredi- taria dispositione, sed & a malo & in- congruo rerum non-naturalium vsu va- riae propullulant occasiones, ad propa- gationis humani generis impedimenta multum omnino conferentes, quam ta- men omni possibili & licita ratione ad- iuuare & promouere debemus: hinc va- num me haud suscepturum esse arbitror laborem, si Speciminis inauguralis loco *causas, signa & curationem Sterilitatis*

-VII

A 3

utri-

PROOEMIUM.

utriusque sexus pro virium modulo exponere allaboravero. Benedicat Deus T. O. M. his laboribus, & practicos meos quoque conatus in aeterni sui Nominis gloriam, & aegrotantium emolumentum cedere iubeat felicissime.

INTRODVCTIO.

§. I.

Nusquam Naturae maius deprehenditur, quam in propaganda sobole, studium; nusquam Naturae maior, quam in educanda fovendaque sobole, charitas & benevolentia apparet; nusquam tandem Naturae praeclarior, quam in erudienda sobole, in operibus ad vitam necessariis, prudentia observatur. Ad singulos hos actus tam ipsa sacra Scriptura, quam nostrum proprium nos excitat desiderium, ne hominum genus diminuatur, sed potius demortuorum restituatur numerus, eaque propter naturali ordine sexus nobilior sequioris, & hic pariter nobilioris consortium desiderat, ut finis hic obtineatur. Quoniam vero frustraneum illum reddit *Sterilitas* in talibus subiectis occurrens, merito hinc eo allaborandum est omni modo, ut eius causae

causae rite indagentur &, quantum fieri potest, debite removeantur, in qua tractatione etiam nunc vires meas experiri mecum constitui.

§. II.

Antequam vero ad hoc exequendum me accingo, necessarium iudico, ut mentem prius declarem meam, quid per *Sterilitatem* intelligam. Est ergo illa, ut celeberrimi MÜLLERI a) verbis utar, *conceptio laesa, ita ut rara, aut nulla sequatur, repetito licet coitu.*

RIVERIUS b) equidem per conceptionem intelligit impraegnationem, & hinc definit Sterilitatem per omnimodum concipiendi defectum, quam tamen conclusionem minime ita debite subsistere posse iudico, siquidem semper fit conceptio, bene annotante celeberr. SENNETO c), sed hac cum differentia, quod, si naturaliter contingat, remotis praeternaturalibus causis, status sequatur impraegnationis; sin vero minus, sterilitas. Generaliori ergo sensu illa apte definiri posset, quod sit *privatio eius, quod secundum naturam post actum sequi deberet.*

§. III.

Actio haec dupliciter perficitur modo, ratione nempe foeminae passive, & ratione viri active; ergo

a) Colleg. pract. Cap. 2. Artic. 1. pag. 984.

b) Lib. XV. Praxeos Cap. 15.

c) Lib. IV. Part. II. Sect. IV. Cap. 2. pag. 104.

ergo causae defectus foecunditatis haerere possunt vel in foeminino, vel in masculino corpore, eaque propter bonae methodi ratio postulat, vt in separatis illas expositas sistam Capitibus, quo tanto distinctius recenseri & comprehendi queant.

CAPVT I.
DE
VIRORVM STERILITATE.

§. I.

Nobiliorem sexum generandi impotentia laborare posse, satis abunde per experientiam confirmatur, qua foeminas antea foecundissimas, mutato matrimonio, steriles animadvertimus, & vice versa, dum steriles antea mulieres, demortuo marito ad secunda vota transeuntes, foecundas redditas fuisse obseruamus.

§. II.

Sunt itaque quatuor modi Sterilitatis in masculino sexu, nempe

I. genitalium partium ignavia, vel atonia;

II. vitiata membri figura;

III. feminis vitium, &

IV. totius corporis vel principalis alicuius partis debilitas, a quacunque causa praegressa

B

gressa

gressa inducta, ut si cerebrum, ubi liquidum nerveum separatur & elaboratur, debilitate laboret, cuius effectus Sterilitatis causas constituere valent.

§. III.

Quot ergo quantaeque, praeternaturalem hunc introducentes statum, sunt causae? Si speciatim has enumerare vellem, admodum proluxa satisque diffusa foret haec mea tractatio; ne tamen ignorantiae aut negligentiae suspicionem incurram, nonnullas harum exponam, quas inter primo loco refero testium inflammationem, vel aquosum tumorem, insigne plerumque impedimentum circa debitam feminis elaborationem peragendam praebentem. Hae sterilitatis causae communiter sanationem adhuc admittunt, excepto extraordinario quodam casu, quem Berolini nuperrime observare mihi licuit, ubi vasa spermatica inflammata & ad pollicis crassitiam tumefacta ac indurata erant, ita ut a doctissimo Domino Praeceptore meo, aliisque ibidem degentibus celeberrimis Practicis, malum istud pro hernia fuerit reputatum, donec tandem, frustra adhibitis variis medicamentis, post manualementem operationem vasa spermatica ita, ut antea monui, comparata, in conspectum venirent, qui status idcirco etiam inter nostri affectus causas merito numerari debet.

§. IV.

§. IV.

Remote complures quoque causae conferunt ad nostrum inducendum affectum; cum vero hunc ipsum stricte saltem & solitarie considerandum mihi proposuerim, superfluum omnino foret, si morborum antecedentium historias fusius hic enarrare vellem, vtpote in quo negotio diu iam otium mihi fecerunt alii celeberrimi viri; hinc Lectores meos contentos fore iudico, si de retentione laesaeque geniturae excretionem paulo exactius diffusiusque iam disferuero. Laeditur autem quatuor praecipue modis haec geniturae excretio & retentio,

I. quando genitura citra coitum effluit;

II. quando in coitu nimis cito ei aculatur;

III. quando in coitu nimis tarde emittitur, &

IV. quando nulla neque sub coitu, neque extra illum excerni potest.

§. V.

Quod ad primum attinet, hoc vel nocturno tempore sub insomniis moderate contingit, iuncta simul voluptate venerea, diciturque *pollutio nocturna*; vel semen continuo fere exstillat, idque imprimis citra stimulum venereum, & praecipue interdiu, frequentius aut rarius, diciturque *Gonorrhoea*, de cuius differentia & generibus pathologica abunde nos edocere possunt scripta.

§. VI.

Diagnostica Gonorrhoeae signa sunt gracilitas circa lumbos, motusque impotentia, lassitudo crurum, debilitas capitis cum superueniente contabescencia corporis, imprimis subiecta talia admodum debilia & pallida fiunt, & oculorum bulbi intra orbitas profundius delitescunt. Sedem autem huius affectus primariam constituunt vesiculae seminales, in quas per vasa deferentia colligitur genitura, & vsque ad debitam excretionem asseruatur.

Vera autem sic dicta Gonorrhoea ex triplici fit causa:

- I. a nimia abundantia geniturae;
- II. a nimia geniturae acrimonia;
- III. a nimia eius tenuitate, aut vesicularum feminalium laxitate.

Conferunt dein remote ad Gonorrhoeam inducendam victus largior & lautior, potus vini dulcis copiosior, vitae genus laboribus tam animi quam corporis vacuum, abstinentia a Venere vsu, & quandoque grauiore & insolitae quaedam animi commotiones.

§. VII.

In Gonorrhoea notha loco geniturae ordinariae & naturalis alia materia vitiosa, vel liquamen ferosum, plus minus acre aut decoloratum & foetidum, continuo ex vrethra exfillat, & haec

haec species denuo est vel maligna, vel benigna, tuncque loco vesicularum seminalium glandulae prostaticae afficiuntur, ita quidem, ut vel laxiores, aut leniter excoriatae, vel penitus exulceratae sint. Quodsi ergo fiat, ut nimium relaxatis his partibus glandulosis maior humoris lymphatico-spermatice in iisdem fiat collectio, tunc ob abundantiam sub insomniis voluptuosis frequentius eiatur, sicque *pollutiones nocturnae*; si vero corruptus aut miasmate venereo inquinatus fuerit iste humor, tunc stimulando, irritando & arrodendo partes istas, frequentiore earum excitat constrictiōnem, unde continuum materiae talis sequitur profluuium, sub *Gonorrhoeae malignae* nomine abunde notum, quae sicuti impurum coitum tanquam causam proximam praesupponit, ita remote ad illam conferunt omnia ea, quae quacunque ratione copiosorem feri impuri coacervationem promovere possunt, imprimis autem ventriculi debilitas, sub qua digestio insigniter laeditur, variaeque cruditates producuntur, quae dein, ad massam sanguineam delatae, praesentem iam cacochymiam magis augent, ipsamque affectum deteriorem reddunt.

§. VIII.

Expositis remotioribus causis, ad materialem progredior, quae in dyscrasia sanguinis ferroso

roso-mucosa consistit, ob quam humores tales impuri nimium abundantes copiosius quoque versus prostatas irritatas diriguntur, & ob laxiorem ac porosam illarum substantiam continuo fere inde exsulant & eliminantur.

§. IX.

Quoad prognosin abunde iam patet, quod, si recens fuerit talis Gonorrhoea, facilem admittat curationem, minusque periculosa sit; inveterata autem graue constituat malum, facile demum, sub incongrua imprimis tractatione, in tabidam corporis consumptionem, vel alios fonticos, pariter tandem lethali eventu se se terminantes, morbos transiens.

§. X.

Nunquam ergo Gonorrhoea qualiscunque subito est cohibenda, imprimis autem illa, quae diutius iam duravit & simul maligna est, quoniam virulentum illud venereum miasma tunc tanto magis per massam humorum diffunditur, & vel bubones, vel testiculorum graues inflammationes ac indurationes scirrhosas, vel aliarum partium erosiones & exulcerationes insanabiles producit.

§. XI.

Idcirco etiam Medicus, *curationem* huius affectus aggressurus, ante omnia indagare debet, num

num viscera adhuc salua sint & illaesa; siquidem praesente iam grauiore illorum labe omnis plenariae restitutionis spes euanescit, & mitigatoria saltem, seu palliatua medendi methodus vnice adhuc locum habere potest.

§. XII.

Cum autem ad tollendum morbum id vnice requiratur, vt caussae eiusdem remoueantur, & noster affectus ex triplici oriri queat caussa (§. VI.), hinc vel genitura minuenda, vel eius feruor & acrimonia temperanda, aut denique partium afflictarum & relaxatarum robur naturale tonicis est restituendum & firmandum. Ad primam indicationem conferunt animi & corporis labores, vigiliae frequentes, victus minus nutriens, parcioresque humores chylosos ingenerans, vt & secretionem spermatis minuenda, vti sunt acida, nitrosa & cum his coniuncta in parciore dosi camphorata. Praeter supra dicta autem, ad materiam peccantem, si maligna fuerit Gonorrhoea, corrigendam & euacuandam, conuenientia in vsum vocanda sunt remedia, veluti pulueres ex absorbentibus, succino praepar. antimonio diaphoretico & nitro parati, quibus coniungi & interponi debent Mixturae ex Tincturis antimonii vel salis Tartari, essent. Lignor. Pimpinell. alb. Succini, Vincetox. &c. subiuncto crebriore vsu Decoctorum ex radd. Tarax. Chinae, Sarsaparill. Herb.

Herb. Saponar. Sem. Foenic. & rasura ligni Gua-
iaci, Sassafras ac Iuniperi parandorum, obseruata
simul exactiore tenui diaeta, abstinendo a Ve-
neris exercitio, & vitando vinosâ, spirituosa,
motum vehementiorem & omnes alios excessus.
Multum etiam huc conferunt laxantia, tam in ini-
tio, quam progressu curationis exhibenda, velu-
ti pilulae ex Extr. panchymagog. Croll. Resin.
Ialapp. praepar. & aliquot Mercurii dulc. granis
paratae. Si sufficiens facta fuerit correctio, ef-
fluxus autem humoris spermatici pertinaciter con-
tinuat, tunc aut sacchari Saturni vnum alterum-
ve granum cuilibet dosi puluerum praedictorum
addi potest, aut exhibendae sunt alternis diebus
pilulae ex Mastichis & Gummi Elemi ana
drachm. ij. & terrae Catechu scrupulo vno, cum suf-
ficien- ti quantitate mucilag. Tragac. paratae. Exi-
mium etiam tunc effectum praestant iniectiones
leniter tonicae in vrethram, bis saltem quotidie
cum internis his coniungendae.

XIII.

Si vero atonia vesicularum feminalium in
caussa fuerit, tunc, ad tertiam indicationem im-
petrandam, in vsum vocanda sunt remedia toni-
ca, veluti Corallia rubra praep. species de Hya-
cintho, Crocus martis aperitiuus, & Os sepiae,
quibus aliquot grana pulueris solaris Cellensis
pro dosi admisceri possunt. Conducunt etiam
cor-

cortices Chinae & Cascarillae, tam in substantia, quam in Extractis, cum aquis analepticis solutis & in Elixirii formam redactis, exhibendi. Accidit quoque interdum, vt post curatam Gonorrhoeam saltem tenuis aquosus humor adhuc guttatim prodeat, ad quem cohibendum optime conueniunt pilulae RIVERII *Cent. II. Obs. 74* commendatae, quarum compositio sequens est: Rec. Gummi arabici, tragacanth. carabe, Mumiae, Boli armenae ana drachm. j. Cum syrupo de rosis siccis F. massa pilularum, de qua per octo vel nouem dies mane & duabus horis ante pastum scrupulus vnus assumatur. Plura huc facientia exhibet celeberr. WEDELIVS in *Tr. de Medicament. facultat. pag. 223*. Si vero praemature suppressa fuerit, tunc tempestiue porrigenda sunt purgantia mercurialia & blanda diuretica, omnique modo praecauendum est, ne ad alia nobiliora loca impurum miasma retrocedat, quem in finem etiam fonticulum in inguine aut crure statim excitare iubet ZACCVTVS *Lusitanus Lib. I. Praxicos admirab. Obseruat. 97*.

§. XIV.

Progredimur nunc ad alteram virorum sterilitatis speciem, quae in *nimis accelerata geniturae eiaculatione* consistit (§. IV.). Huius caussam plerumque constituit vel vesicularum feminalium nimia relaxatio & excretorii illarum ductus maior

C

ior

ior dilatatio, vel etiam nimia sic dicta spiritu-
ascentia aut rarefactio geniturae, quae quandoque
in adolescentibus, Veneri rarius quidem, sed cum
maiori feruore litantibus, notatur.

§. XV.

Prioris causae curatio, si inprimis recentior
illa fuerit, roborantium & tonicorum, in §. XIII.
commendatorum, vsu facile obtinetur, coniun-
ctis etiam, si opus fuerit, infessibus, balneis, ther-
mis & similibus. Ad posteriorem vero tollendam,
dum orgasmica plerumque cum illa coniuncta est hu-
morum commotio, saepius etiam ipsa feminis abun-
dantia in culpa est, optime conducunt temperantia,
nitrosa, praecipitantia & secura anodyna, interposi-
tis simul temperatis analepticis & tonicis, vt robur
debitum membranaceis istis partibus simul concilie-
tur illarumque resistentia augeatur, insuperque fer-
uando diaetam moderatam, & euitando omnia ni-
mium nutrientia, aromatica, vinosâ, spirituosa,
& qualiacunque alia commouentia.

§. XVI.

Referenda etiam huc merito est singularissi-
ma quaedam causa, cuius mentionem facit *Hen-
ricus ab HEER, Obseru. X. pag. 108. sqq.* quamque
in illustri quodam Anglo detexit, qui ad pri-
mum genitalium foemineorum contactum statim
semen, sed plane aqueum & sero simillimum,
emit.

emittebat, ob vlcus in intestino recto latitans, unde parastatae, aliaque semini praeparando & eiaculando destinata vasa, ob consensum frequenter irritabantur, humorisque illius legitima elaboratio quam maxime turbabatur.

§. XVII.

Si itaque nimis acceleratae eiaculationis causam constituit vesicularum seminalium praeternaturalis laxitas, merito exinde concludere licet, quod in *nimis retardata seminis excretionem*, tanquam tertia nostri affectus specie & priori opposita, musculorum, Veneris actioni inferuentium, languor & atonia accusari debeat, vel etiam ipsarum vesicularum seminalium obstructio, a quacunque causa inducta, in culpa sit, siquidem his praesentibus geniturae excretio laeditur, vel plane nonnunquam supprimitur.

STAT. LIB. VIII. §. XVIII.

In hac sterilitatis specie, & ubi in coitu, erecto licet membro, nulla tamen genitura effluit, magno cum fructu acria, neruina, aromatica, itemque ambrata & moschata offeruntur, quae spiritus animales augent, partes geniturae eiaculationi inferuentes roborant, hancque sic demum indirecte accelerant. Hunc in finem sequentia Electuaria a celeberrimo quodam Medico saepius optato cum effectu exhibita fuisse noui. I. *Pro subiectis sanguineis:*

OTV

C 2

Rec

Rec. Pulv. rad. eryng. fatyrion. ana drachm. iij.
 Stinc. marin. Sem. eruc. Zingiber. condit. ana
 scrup. ij. Olei Cinnamom. gutt. X. Confect.
 Alkerm. compl. Unc. j. F. c. Syr. de cinnamom.
 q. s. Electuarium, de quo mane & vesperi quan-
 tum cultri cuspis capit cum cyatho vini fumatur.
 II. *Pro frigidioris constitutionis subiectis.* Rec. Con-
 dit. aurant. rad. eryng. Elect. diafatyrion. Conf.
 Alkerm. compl. Succolad. Pistac. ana Unc. j.
 Pulv. Cinnam. Cardamom. Caryophyll. Macis
 ana drachm. j. Vanigl. num. ij. Ambr. gry. gr.
 vj. olei Cinnamom. gutt. vj. M. F. Electuarium,
 fumaturque mane & vesperi ad magnitudinem.
 N. M.

CAPVT II.

DE

FOEMINARVM STERILITATE.

§. I.

Ex subiectis vtriusque sexus vnum, nempe
 mas, in alieno generat corpore, alterum autem,
 seu foemina, in proprio; ille efficientem causam,
 perfectum nempe & prolificum semen; haec
 vero materialem, conueniens nimirum & bene
 constitutum ouulum, subministrat. Quando igitur
 vero

post congressum a subtiliori volatili feminis, in
uterum eiaculati, parte, quam *auram feminalem*
vocant, primus, isque vitalis, ouulo foeminino
imprimitur motus, postmodumque ita continua-
tur, vt prima futuri hominis stamina, siue illa
a prima creatione in eo delituerint, siue poste-
ro tempore in illud fuerint illata, successiue
magis magisque euoluantur, tunc foeminam con-
cepisse dicimus, indeque manifesto patet, quod
omnia, quae in foemina impediunt illud initium
vitalitatis in ouulo, sterilitatem in ea producant

§. II.

Sicuti in viris varia fatisque numerosa oc-
currunt generationis impedimenta, ita & in foe-
minis plures fere deprehenduntur causae sterilita-
tem inferentes, quae exquisitam omnino merentur
indagationem & considerationem, ob paginarum
autem angustiam itidem saltem in compendio iam
exhiberi debent.

§. III.

Non plane inepte iam olim *Lazarus RIVE-
RYS* e) sterilitatem in foeminis quatuor modis
contingere posse asseruit, nimirum si non reci-
piant conuenienter virile semen; si non reti-
neant

e) *Prax. med. Lib. IX. Cap. XV.*

neant iam receptum; si receptum non foueant & conferuent; ac demum si non nutriant dictum semen (vel potius foecundatum & impraegnatum ouulum,) ad formationem & incrementum embryonis.

§. IV.

Commodissime autem omnes illae causae, quae ad varios tales modos sterilitatis foeminarum concurrunt, in triplicem redigi possunt classem; *praeternaturales* nempe, ac *naturales*, quae *plenariam* & *absolutam* inferunt *sterilitatem*, & tales tandem, quae *temporariam* saltem inferunt; quare etiam easdem nunc in tribus separatis Articulis exponere, concinnamque simul inveniendi methodum statim iisdem subiungere lubet.

ARTICVLVS I.

DE

FOEMINARVM MORBOSA STERILITATE.

§. I.

Sicuti omnes illae causae, quae innumeros illos morbos, quibus corpus nostrum tam varie affligitur, producunt, duplicis saltem generis sunt, *externae* nimirum & *internae*; ita quoque quae mor-

bosam concitant *sterilitatem* eodem modo dispeſci poſſunt. Ad *priores*, quae ſaltem remote hic concurrunt, referri inprimis merentur frequentes & diutius perpeſſae grauioreſ aëriſ mutationeſ, habitationeſ in lociſ inſalubribuſ, humiduſ, vliginoſiſ ac paludoſiſ, balneorumque relaxantium & emollientium abuſuſ, quibuſ omnibuſ corpus in genere ad varioſ morboſ ſuſcipiendos diſponitur; ac tandem læſioneſ quaeſcunquae violentae, ad ipſum vterum & parteſ cum illo connexaſ quomodocunquae ſeſe extendenteſ. Ad poſteriorum claſſem pertinent, vteri intempereſ qualicuſcunquae, ſeu mala conſtitutio, vitia quaelibet grauiora & diuturniora menſtrui fluxuſ, videlicet inordinatuſ & irregulariſ eiudem ſucceſſuſ, defectuſ & imminutio, vel ſuppreſſio plenaria, itemque exceſſuſ, aut decoloratio. Hinc patet ratio, quare hystericæ raro ſint foecundae, itemque omneſ illae foeminae, quae ad animi commotioneſ valde ſunt procliuēſ. *ſiq; ory*

§. II.

Praeter illa modo allegata vitia menſtrui fluxuſ, alii quoque morbi grauioreſ, totum corpus affligenteſ & quaſlibet eiudem functioneſ vehementer turbanteſ, ſterilitatem in huiuſ ſexus ſubiectiſ frequentiffime poſt ſe trahunt, in quantum partium ſolidarum, adeoque etiam vteri, naturale robur non ſolum inſigniter imminuunt

minuunt & tollunt, sed etiam fluidarum crassitudo & mixtionem admodum turbant ac depravant, sicque principaliora illa adminicula, quae ad foecundationis & generationis actum in corpore foeminino perficiendum requiruntur, auferunt, ita quidem, ut vel nulla dein fiat conceptio, vel si etiam haec contingat, praemature tamen dein subsequente abortu irrita prorsus & frustranea reddatur.

§. III.

Circa prognosin parum hic monendum est, cum per se iam pateat, quod, si talia uteri vitia in culpa fuerint, quae & cognosci, & feliciter remoueri possunt, ipsa etiam tunc sterilitas inde inducta auferri queat, sique morbi qualescunque grauiore adhuc praesentes, aut praegressorum reliquiae curationem admittant, spes etiam restituendae foecunditatis restitetur; quae vero plane evanescit, si omnia haec contrario modo se habent.

§. IV.

Curatio ergo tunc, pro causarum diversitate, varia requiritur, ita quidem, ut, si imminutio, suppressio, aut irregularis saltem successus menstrui fluxus in culpa fuerit, congruo tempore venae sectiones insituantur & secura emmenagoga exhibeantur; si excessu peccet haec excretio,

tio, viriumque totius corporis prostrationem, cum speciali vteri atonia, inferat, tonicis & aliis conuenientibus remediis, quantum fieri potest, moderanda erit. Aliorum vero morborum, sterilitatem ob vehementiam suam, aut diuturniorem durationem, post se trahentium, specialem curationem hic nec attingere lubet, nec ob temporis & paginarum angustiam licet, siquidem etiam iam dudum in eo otium mihi fecerunt viri complures celeberrimi, prioris aequae ac nostri seculi, quorum egregia practica scripta exquisitissimam pro scopo illo obtinendo suppeditare possunt instructionem.

§. V.
 Quum etiam porro satis abunde notum sit, quod complures externi morbi, in genitalibus foeminarum partibus occurrentes, sterilitatem inferre queant, merito quoque prudens illarum habenda erit ratio. Sic variae excrescentiae fungosae & varicosae, tumores & exulcerationes labiorum vaginae ac sinus muliebris, coitum non solum prohibere, sed feminis etiam receptionem impedire possunt. Interdum orificium vteri vel a natura inde ab vtero materno clausum, vel a morbo concretum est. Aliquando nimia aditus huius angustia, itemque enormis clitoridis aut nympharum excrescentia, nec non fungi, tubercula & carunculae, externas internasque vaginae partes infestantes, & saepe

D

ad

ad crura vsque propendentes, negotium generationis impediunt. Circa horum autem vitiorum specialiorem *curacionem* vel ideo hic occupatus non ero, quoniam illa vnice operationibus perficitur chirurgicis, de quibus alii consulendi sunt Auctores celeberrimi.

ARTICVLVS II.

DE

NATVRALI STERILITATE.

§. I.

Si sterilitas in foeminis occurrit absque caussis praeternaturalibus vlllo modo detegendis, necessario illa fundamentum in ipsa corporis, vel etiam vteri constitutione natiua, ad generationem minus apta, positum habere debet, tuncque illa recte *naturalis* vocari solet.

§. II.

Primariam ergo & principalem huius causam merito in *temperamento habituque corporis* quaerendam esse autumo. Dum enim per experientiam constat, maxime foecundas imprimis esse illas foeminas, quae bona gaudent humorum mixtione aut sic dicta temperie, vtique exinde concludere licet, quod qualiscunque grauior & maior illorum intemperies & dyscrasia eodem modo, quo complures alios excludit morbos

morbos, ipsam etiam sterilitatem inducere queat.

§. III.

Si ergo *aqueum* in M. S. abundat elementum, tunc tota corporis substantia laxa, tumida, frigida, pallida, & prae debilitate languens est, adeoque nec femem communicatum debite retineri, nec ovulum ullum foecundari potest. Sic etiam ab illis foeminis non facile progeniem quandam sperare licet, in quarum corporibus *siccum terreum elementum* nimia copia praesto est, quaeque macilentae & quasi exsiccatae sunt, quoniam actiuiores elasticae partes, ad foecundationem imprimis necessariae, prorsus in iisdem oppressae sunt. Similem porro sterilitatis metum nimia *oleosarum partium* in corpore abundantia incutere potest, dum obesa eiusmodi subiecta summa laborant inertia, liquidorumque immeabilitate, ob vasorum a pinguedine compressorum teneritatem & debilitatem.

§. IV.

Confirmat etiam haec omnia HIPPOCRATES, dum, adductas illas sterilitatis ex interperie ortas causas omnes complectens, *Sect. V. Apor. 62.* inquit: *Quaecumque frigidus ac densos uteros habent, non concipiunt; quia nimirum tales uteri & venas & arterias habent angustiores, sanguinisque parciorem obtinent transitum & affluxum; & Apor. 63.* pergit. *Quaecumque*
D 2
humidos

humidos habent uteros, non concipiunt, extinguuntur enim in ipsis genitura; tum etiam quae siccos magis & adustos habent uteros; prae inopia enim alimentii corrumpitur semen.

§. V.

Non minus quoque satis frequentia rerum non naturalium abusus generationi ponit impedimenta. Praeter enim illa, quae partim ab aëris conditione, secundum regionum situm, climata, & anni tempora insigniter variante, itemque ab animi perturbatibus grauioribus, motu corporis immodico, nimiaque quiete proficiscuntur, multum etiam tribuendum erit alimentis & potulentis. Ex prioribus enim huc referenda sunt exsucca, dyspepta, viscida, nimium acida & refrigerantia, quae aegerrime, nec vnquam plenarie a ventriculo subigi & digeri possunt, indeque crudum praebent chylum, ex quo si talis non elaboratur sanguis, cuius pars delibatissima in viris aequae ac foeminis ad proliferationem apta satis & idonea foret, facile diuturno vsu sterilitas induci potest. Ex potulentorum censu autem huc pertinent partim spirituosa, nimia in copia subinde ingurgitata, partim ipsae etiam aquae frigidae, crudae & palustres, testimonio HIPPOCRATIS, qui *Lib. de aëribus, aquis & locis, §. 7. ex mulieribus, inquit, primum quidem multae steriles sunt propter aquas, quae durae sunt ac crudae & frigidae; quae vero aquas palustres potant, his oedemata*

mata oboriuntur, & pituita alba, & in ventre non concipiunt. Quae autem de fabarum Cofe decocto proferuntur, quod nimirum illud organis generationis speciatim infensum sit, eneruando eadem & iusto tono priuando, id sane generatim haud accipiendum, sed ad summum, iuxta mentem celeberr. PLAZII f), de iis intelligendum erit, quibus non solum dies, sed & hora, quam sine Cofe vsu tranfigunt, perdita videtur.

ARTICVLVS III.

DE

STERILITATE TEMPORARIA.

§. I.

Vltima haec sterilitatis species dupliciter saltem contingit in foeminis, vel quando virgines iuniores ante menstruationis tempus matrimonium ineunt, vel quando vno alteroque partu defunctae, indeque ad tempus aliquod ad concipiendum ineptae redditae fuerunt. Prior casus vnice ad aetatem impuberum restringendus est, vtpote quibus partes generationi dicatae non dum ita

D. 3. euo-

f) Differt. de Potus Cofe abusu, catalogum morborum argente, §. XII.

euolutae sunt, vt foecundum sustinere queant congressum, licet de reliquo negandum non sit, quod diuersis haec aetas, pro gentis, hanc vel illam regionem incolentis, item pro climatis, temperamenti, nutrimenti & inde sequentis corporis incrementi, circumscribatur limitibus.

§. II.

Posteriorem casum inducere potest vel *partus naturalis*, sed *crebrior & breuiori temporis intervallo repetitus*, praecipue si *tenerioris ac debilioris structurae* fuerint foeminae, ob valde imminutum naturale robur tam totius corporis, quam speciatim vteri; vel *partus nimis laboriosus*, ob praeternaturalem foetus situm, aut infecutam huius in vtero mortem, intensiori manuum obstetricis applicatione, aut instrumentorum ope perficiendus, similem imbecillitatem, longo quandoque temporis intervallo demum iterum euanescentem, post se relinquens.

§. III.

Multum etiam, in quibusdam ad minimum foeminis, huc conferre potest *frequentior congressus iteratio*, maiorem sanguinis ad vterum affluxum concitans, & ad nimiam laxitatem illum disponens, vt debite retinendo semini vel ad tempus, vel plenarie impar euadat; vnde recte iam olim *Alexand.*

And. MASSARIAS g) asseruit, *mulieres, quo frequentius cōeunt, eo esse steriliores.* Idem etiam notandum est de *morbis* quibusdam non summe sōticis, sed curationem adhuc admittentibus, *longiori* autem *duratione* interdum temporariam sterilitatem inferentibus, quale exemplum sistit Illustr. b. m. HOFFMANNVS h), in nobili quadam foemina, quae post primum puerperium, ob infectas aliquoties catarrhales & tertianas febres, quas purpura tandem rubra excepit, sterilis evasit, cui tamen, dum causa vnice in feri dyscrasia nimiaeque acrimonia haerere videbatur, felicem medelam ex congruorum praescriptorum remedium vfu promittere haud dubitavit.

§. IV.

De reliquo circa *curationem* tam praecedentis *naturalis*, quam huius *temporariae sterilitatis*, pauca saltem adhuc adicienda sunt, dum per se iam satis patet, quod prior illa, ex ipso saltem corporis habitu & temperamenti conditione specialia, aut gravioribus circa res non-naturales commissis erroribus prognata, potissimum congruae & singularibus causis accommodatae Diaetae exactiorem postulet vsum; posterior autem
mo-

g) Praelection. de morb. mulier. concept. & partu, Cap. VI.

h) Medicin. consultat. Part. VII. Decad. IV. Caf. 8.

modo exposita, partim differendo matrimonium, aut ad minimum congressum virilem in virginibus non dum maturis fatisque robustis, praecaveatur, partim etiam, quod reliquas in §. II. & III. adductas spectat foeminas, abstinendo ad tempus a concubitu, laboribusque nimis corpus admodum eneruantibus, & moderato ciborum blande nutrientium & eupeptorum, simulque interponendo remediorum analepticorum, neruinorum, tonicorum ac aliorum appropriatorum usu feliciter non raro iterum tollatur.

T A N T U M

NOBI-

NOBILISSIMO PRAESTANTISSIMOQVE

DOMINO

CANDIDATO

S. P. D.

ANDREAS ELIAS BVCHNER.

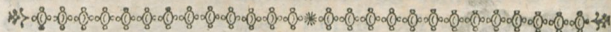
Tametsi, *Candidate praestantissime*, multis iisque grauioris momenti distractus sim occupationibus, in aliena commoda impendendis, non potui tamen, quin exstet hic, quod properante saltem manu conscripsi, publicum amicitiae, qua Te amplector, testimonium. Cum enim, cursu studiorum TVORVM prosperis auspiciis absoluto, in quibus addiscendis, & Patruelis TVI doctissimi praeceptis imbutus, & reliquorum Medicorum Berolinensium, nominis fama pariter atque eruditio- nis splendore celeberrimorum, principis institutus riteque confirmatus, hanc sapientiae sedem saluta- res, vt demum promeriti, in dexteritatis TVAE prae- mium, honores doctorales, exploratis antea nobis- que in examinibus probatis TVIS in arte salutari acquisitis profectibus, in Te deferrentur: parum statim haesitare fas erat, quin felix olim euafurus Medicus, vestigiis Patruelis TVI dilectissimi sis in- cessurus. Quae cum ita sint, *Candidate nobilissime*, gratulor TIBI specimen TVVM inaugurale, pro- capessenda lauro doctorali multo studio elabo- ratum.

E

ratum.

raturum. Adspiret diuina gratia Tuis, in aegrotantium commoda atque salutem moliendis, ausibus, omniaque ut ex voto & animi sententia TIBI semper eveniant, clementissime iubeat.

Vale. Dab. in Regia Fridericiana, d. XX. Maii,
clo Ioccc LVIII.

NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

DOMINO

CANDIDATO

S. P. D.

BENIAMIN DE LEMOS

MED. DOCT.

Quam a nostris Musis, quorum contubernio per quatuor annos cum diligentia & probitate perpetua laude interfuisti, abitu nunc pares, & profectuum in arte salutaris publicum & inaugurale specimen edas, non possum, quin TE discedentem bonis verbis & omnibus prosequar. Assiduum TE discipulum illo habui tempore, Tuamque constantem & nunquam interruptam industriam admiratus sum. Non carituram illam egregis fructibus sperare poteram & confidere, praesertim quum saepe priuatis colloquiis declarares, quam non tam memoriae audita mandare, quam recte omnia digerere studeas. Plenius autem TE cognoui in examiniibus saepe institutis, quae ex legum praescripto subiisti, & cum laude sustinuisti. Gratulor itaque studiis TUIS ad

*ad optatum finem deducitis, & ut ea, quae collegisti, do-
ctrinae salutaris praesidia, ad plurimum humani generis
fructum conferas, ex animo apprecor. Vale. Dab.
Berolini, die X. Maii, MDCCLVIII.*

CLARISSIMO

DOMINO DOCTORANDO

AMICO SVO HONORATISSIMO

S. P. D.

IOACHIM SALOMON KOREFF

MED. DOCT.

Singularis amor, quo TE a prima TE cognoscendi oc-
casionē diligere coepi, praesertim, quum indefessam at-
que perpetuam in arte salutari addiscenda viderem dili-
gentiam, fecit, ut nunquam non de felici studiorum Tuorum
progressu ac sine optima quaeque sperauerim, Tibique sim ap-
precatus. Spem vero illam, quam de fauste fortunateque ab-
soluendo studiorum TVORVM curriculo semper habui, me
non fefellisse, hodierna dies satis superque docet, qua non so-
lum specimen singularium profectuum TVORVM publicum
edis, sed & eorundem praemia digna reportas, & inpos-
terum plura reportabis. Ex animi igitur sententia TIBI, Ami-
ce suavissime, de honoribus splendidissimis gratulor; gratulor
etiam de nouo ingenii subacti monumento, nimirum de Differ-
tatione Tua, quae eruditionem spirat singularem; gratulor
orbi litterario & patriae de nouo ornamento; gratulor mor-
bis grauibis affectis de Medico peritissimo, doctissimo, fide-
lissimo. Quod superest, sincero TIBI apprecor pectore felix
iter, fortunam prosperam ac constantem, rogoque ut mihi
& inposterum TVAM non recuses amicitiam. Vale. Dab.

Halae Magdeb. d. XX. Maii MDCCLVIII.

NOBI-

NOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

LAZARVS SALOMON KOREFF

PRAGENSIS.

In signem coepi voluptatem, Doctorande clarissime, ex eo quod mihi contigerit, quo TIBI, quem TIBI debeo, nunc mihi licet declarare amorem. Morum facilitatem, Tuamque, multa assiduaque diligentia acquisitam, eruditionem, Tvi animi candorem, & alia, quae in TE deprehenduntur, bona, me iandudum in Tvi rapuisse amorem ingenue fateor. Nonne hinc iusta suscipiam vota, dum cognosco, presso pede TE sequi honores meritis Tvis dignissimos. Gratulor itaque TIBI, Candidate dignissime, de hocce insigni, quod edis, eruditionis specimine. Gratulor de honoribus, quos ambis, doctoralibus. Adprecor felices TIBI patriae exoptatissimae amplexus. Voueo ulteriorem in cursu medico prosperitatem. Vale. Dab. Halae
d. XX. Maii, MDCCLVIII.

in med. Teil,

5. 1758.

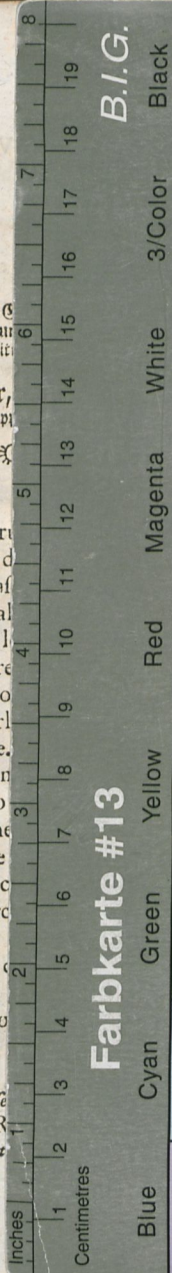
Halle, Med. Diss., 1758

Reise

7

INAUGVRALIS MEDICO - PRACTICA
 DE
RILITATE
 RIVSQUE SEXVS,
 EIVSQUE CAVSSIS,
 S ET CVRATIONE,

QVAM
 NI NVMINIS AVSPICIIIS
 VSSV ET AVCTORITATE
 E FACVLTATIS MEDICAE
 DEMIA REGIA FRIDERICIANA
 SPECIMINIS LOCO
RADV DOCTORIS
 N MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
 ALIBVS RITE IMPETRANDIS
 XXII. MAII MDCCLVIII.
 DRVM CENSVRÆ EXHIBVIT

AVCTOR
 VS DE LEMOS, IVNIOR,
 HAMBVRGENSIS,
 GENTE IVDAEVS.

ALAE MAGDEBVRGICAE,
 OGRAPHIA VESTERIANA.

